

Мариче Боздоганова
 НУ Библиотека „Григор Прличев”,
 Охрид, Северна Македонија
 mbozdoganova@yahoo.com

УДК 005.745:02(497.7)"2023"(049.32)

Клаудија Кмет
 Музеј тетовског краја, Тетово,
 Северна Македонија
 klaudijakmet@yahoo.com

БИБЛИОТЕКЕ КАО РИЗНИЦЕ ПОКРЕТНОГ КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА

*3. меѓународна научна конференција Библиоџекарској друштва
 Македоније, 27–28. април 2023, Охрид*

У организацији Библиоџекарског друштва Македоније 27. и 28. априла 2023. године на Универзитету информационих наука и технологија „Св. апостола Павла” у Охриду одржана је 3. меѓународна научна конференција библиотекара. Конференција под називом „Библиотеке као ризница покретног културног наслеђа” окупила је излагаче из земље домаћина и региона (Србија, Црна Гора, Босна и Херцеговина, Мађарска...), као и руководиоце библиотека – Исмет Овчина, директор Националне и универзитетске библиотеке БиХ, и Јудит Геренчер (Judit Gerencsér), заменица директора мађарске Националне библиотеке „Сечењи”.

Конференцију је, поздравним обраћањем, отворила председница Меѓународне асоцијације библиотечких удружења (Ифла) Барбара Лисон.

Након што је Јана Михајловска, председница Библиоџекарског друштва Македоније, доделила захвалнице директору НУ НУБ „Св. Климент Охридски” у Скопљу Рахметули Кућију, представнику Министарства културе и Милчи Јованоском, директору НУБ „Григор Прличев” у Охриду за подршку Конференцији и библиотекарству уопште, уследила су пленарна предавања, током којих је модератор била Јелена Петровска.

У првом излагању Јудит Геренчер представила је иновације у развоју Националне библиотеке Мађарске и посебно дигиталну колекцију мађарског културног наслеђа, нагласивши у закључку да је циљ увећање колекције и достизање десет милиона дигитализованих јединица. У коауторском раду Наташе Симић из Народне библиотеке Србије и Ивана Караџића из Народне библиотеке Грачаница „Кроз прошлост и будућност” указано је на значај завичајног одељења у очувању културне баштине. Сања Бундало из Народне библиотеке „Бора Станковић” у Врању говорила је о процесу дигитализације у савременом току библиотечког рада, након чега су уследила предавања колегиница са Катедре за библиотекарство и информатику Филолошког факултета Универзитета у Београду. Драгана Грујић предочила је значај компетентног кадра за унапређење библиотекарства као струке и науке, те смо могли да чујемо о образовању библиотекара које иде укорак са савременим токовима. Гордана Ђоковић је у раду „Улога универзитетских библиотека у вредновању научноистраживачке делатности”, истакла значај фактора утицаја (IF) и индексирања у базама података (WoS и Scopus), који на јединствен, свобухватан начин комбинује стручно креирану базу сажетака и цитата са метаподацима и који обједињује научну литературу из широког спектра дисциплина, а тиме се омогућава већа цитираност и већа видљивост институције у академским круговима.

Други сегмент био је намењен представљању примера добре праксе у раду библиотека. Јасмина Кнежевић представила је рад Народне библиотеке „Бора Станковић” у Врању, док је Драгана Типсаревевић из Народне библиотеке „Стефан Првовенчани” у Краљеву приказала изванредне активности библиотеке у циљу популаризације књиге и читања. Тематски се надовезало излагање Јелене Ђоновић из Градске библиотеке Херцег Нови о „Мојој другарици библиотекару”, у коме су кроз конкретне примере представљени улога и значај школског библиотекара у васпитно-образовном процесу.

Прва сесија конференције, посвећена најновијим моделима рада у библиотекарству, отпочела је заједничком презентацијом Валентине Дојчиновски-Илиоски и Јелене Цветановски о нормативним базама података, које доносе новине у раду и представљају изазов за запослене у НУБ „Св. Климент Охридски” у Скопљу. Кристина Гјоргиевска-Атанасова из Библиотеке ЈОУ „Искра” (Кочани) пружила је преглед савремених токова у библиотечком пословању и тиме настојала да одговори на питање колико смо далеко одмакли. Колегиница Магдица Шамбевска из НУБ „Св. Климент Охридски” у Скопљу истакла је неколико стратешких националних и међународних докумената у оквиру нових трендова у библиотечком раду.

У том контексту повезала је препоруке Ифле, сајбер безбедност и Париску декларацију. Из Матичне библиотеке „Кочо Рацин”, Пехчево, Габриела Костадинова говорила је о искораку њихове библиотеке у модерно библиотечко пословање. Биљана Павличковска и Зорица Јаковлевска-Спировска из НУБ „Св. Климент Охридски” имале су презентацију о улози нових технологија у развоју савремених библиотечких услуга. Као кључ за унапређење библиотечног рада истиче се неопходност трансформације библиотека уз примену технологије.

Друга сесија конференције започела је исцрпним презентацијама Васке Кирове из ЛУ Библиотеке „Благој Јанков – Мучето” у Струмици и Магдалене Кочовске-Салтирове из Библиотеке ЈОУ „Искра” о библиотекама као утицајним партнерима у интеркултурном дијалогу и интеграцији. Гордана Ђоргиевска-Неделковски из НУУБ „Св. Климент Охридски” (Битољ) представила је начине подстицања читања код деце са сметњама у развоју кроз креативне и едукативне радионице. Путем видео-обраћања Фатма Бајрам-Аземоска и Викторија Михајловска говориле су о очувању ромског језика кроз коришћење онлајн речника, при чему су приказале резултате истраживања спроведеног на ромској популацији. Посебан акценат стављен је на употребу језика као путоказа за развој културе. Габријела Крстевска из НУБ „Свети Климент Охридски” у своме раду истакла је кључне елементе за успешну реализацију библиотечких активности: једнак приступ и третман за све, задовољење потреба корисника и добар интеркултурни дијалог.

Тема последње, треће сесије првог дана конференције била је о улози библиотека(ра) у васпитно-образовном процесу и неговању читалачких навика, о чему је најпре говорила Илина Смоковска, а потом Пепи Ставрески и Благој Николов из Битоља, Христина Трпеска из НУ Библиотека „Григор Прличев” у Охриду и Ганимете Елмази из Библиотеке НУ „Кочо Рацин” у Тетову, Анета Велкоска из ООУ „Кирил Пејчиновић” у Скопљу и на крају је уследио коауторски рад Иване Стојанове (НУУБ „Гоце Делчев”) и Ирене Китанове (Педагошки факултет, Штип). Иако је Елмедина Абдулаху из Тетова кроз квиз путем анимације приказала предности електронских извора информација, Светлана Давчева из ООУ „Вера Јоцић” (Гази Баба, Скопље) предпочила је резултате анкетног истраживања према коме је књига у штампаном облику и даље омиљена међу испитаницима.

Други дан конференције, насловљен „Библиотечке збирке као покретно културно наслеђе и њихова заштита”, започела је Ивона Џамтовска-Јанкуловска радом „Дигитализација библиотечких фондова: питања и изазови из ГБ ’Браћа Миладиновци’ Скопље” у коме је нагласила потребу

за дигиталним очувањем библиотечких фондова. У даљем току излагања истом темом бавили су се Иво Митев и Елени Новаковска из НУБ „Св. Климент Охридски”. Колегиница Новаковска је уз звук и слике представила нашу историју кроз музичко наслеђе. О „Оријенталним рукописима у НУБ ‘Св. Климент Охридски’ као делу македонске културне баштине” говорила је Маријана Кавчић и при томе издвојила различите технике и материјале за писање кроз историју. „Основни принципи превентивне заштите библиотечких фондова” наслов је излагања Зорице Јаковлевске-Спировске, Ирене Наумовске и Ернуре Јусуфа. Истакнуте су мере за очување, односно комплетан повезан систем заштите, као што су превентивне мере, конзервација и рестаурација. Надовезале су се Елена Станкоска и Биљана Темелкоска са презентацијама о смештају, чувању и коришћењу библиотечких фондова у НУ библиотеци „Григор Прличев” у Охриду, односно у специјализованој библиотеци у НУ Институту и Музеју Прилеп. Излагања су уступила место дискусији, превентивно усмереној на изазове и нове трендове који утичу на библиотеке.

Након завршеног радног дела, за учеснике из иностранства организована је посета Музеју на води, јединственом археолошком налазишту на Охридском језеру.

Конференција је била прилика за рад и дружење, за размену идеја и искустава. У име Библиотекарског друштва Македоније захваљујемо свим нашим колегама и колегиницама који су својим излагањима обогатили ову међународну конференцију.